

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
3135-14

meddelad i Stockholm den 9 december 2014

KLAGANDE

Uppsala kommun
753 75 Uppsala

MOTPART

AA

Ombud: BB

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 8 maj 2014 i mål nr 5454-13, se bilaga (här borttagen)

SAKEN

Bostadsanpassningsbidrag

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

AA ansökte hos Uppsala kommun om bostadsanpassningsbidrag för bl.a. installation av en automatisk dörröppnare på entrédörren till det bostadshus som inrymmer hennes bostadsrättslägenhet. Kommunen avlog ansökan i denna del med motiveringen att fastighetsägaren (bostadsrättsföreningen) inte hade lämnat

Dok.Id 153607

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

intyg enligt Boverkets föreskrifter om att AA inte är skyldig att återställa bostaden i ursprungligt skick.

Sedan AA överklagat beslutet avslog Förvaltningsrätten i Uppsala överklagandet.

Kammarrätten i Stockholm biföll däremot AAs överklagande och förklarade att hon var berättigad till bostadsanpassningsbidrag. Kammarrätten fann att Boverkets föreskrift om att fastighetsägaren i intyg ska ange att sökanden inte är skyldig att återställa bostaden i befintligt skick vid avflyttning eller i annat fall, tillför lagregleringen något så väsentligt nytt att den går utöver vad som kan anses som en verkställighetsföreskrift.

YRKANDEN M.M.

Uppsala kommun yrkar att kammarrättens dom upphävs och att kommunens beslut fastställs. Kommunen anför bl.a. följande.

I förarbetena till lagen om bostadsanpassningsbidrag framhöll en remissinstans att det borde klargöras vilka villkor som fastighetsägaren kan ställa för att ge sitt medgivande till åtgärder. Något sådant klargörande gjordes dock inte. Frågan kommenterades inte heller närmare i specialmotiveringen. Detta antyder att det inte funnits någon avsikt att frångå vad som redan ansågs gälla, nämligen att en förutsättning för att bevilja en bostadsrättsinnehavare eller hyresgäst bidrag är att fastighetsägaren medger att åtgärden utförs och att sökanden inte är skyldig att återställa lägenheten i ursprungligt skick vid avflyttning eller i annat fall. Det är inte praktiskt möjligt att genomföra en åtgärd utan fastighetsägarens medgivande. Det är inte heller rimligt att kräva att den enskilde åtar sig fullt återställandeansvar. Ett krav för att bevilja bostadsanpassningsbidrag måste således vara att fastighetsägaren gett sitt medgivande utan förbehåll om återställande.

AA motsätter sig bifall till överklagandet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET*Vad målet gäller*

Frågan i målet är om kommunen haft rättsligt stöd för att avslå AAs ansökan om bostadsanpassningsbidrag på den grunden att det saknats intyg från fastighetsägaren om att hon inte är skyldig att återställa bostaden i ursprungligt skick vid avflyttning eller i annat fall.

Rättslig reglering m.m.

Av 1 § lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. framgår att lagen har till ändamål att genom bidrag till anpassning av bostäder ge personer med funktionshinder möjlighet till ett självständigt liv i eget boende. Enligt 4 § lämnas bostadsanpassningsbidrag till enskild person som äger en bostad för permanent bruk eller som innehar en sådan bostad med hyres- eller bostadsrätt. Av 6 § första stycket framgår att bidrag lämnas endast för åtgärder som avser bostadens fasta funktioner i och i anslutning till den bostad som ska anpassas och som är nödvändiga för att bostaden ska vara ändamålsenlig som bostad för den funktionshindrade.

Ägare av bostadshus har enligt 11 § 2 lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m. rätt till bidrag för kostnader för att ta bort anordningar för funktionshindrade personer som har utförts i anslutning till bostadsrättslägenheter i flerbostadshus, om anordningarna avser att underlätta för en funktionshindrad person att komma in i och ut ur lägenheten eller att förflytta sig till och från huset eller inom tomten. Närmare förutsättningar för sådana återställningsbidrag framgår av 12 och 13 §§.

I 16 § samma lag anges att bostadsanpassningsbidrag och återställningsbidrag betalas ut sedan åtgärd som bidraget avser har utförts.

Enligt 8 kap. 7 § första stycket 1 regeringsformen får regeringen meddela föreskrifter om verkställighet av lag. Denna befogenhet får enligt 11 § delegeras till myndighet under regeringen.

Regeringen har i förordning bemyndigat Boverket att meddela föreskrifter om verkställigheten av lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m. (SFS 1992:1575). Enligt bemyndigandet får Boverket meddela föreskrifter om vilka uppgifter en sökande ska lämna vid ansökan om bostadsanpassningsbidrag enligt lagen.

Med stöd av bemyndigandet har Boverket beslutat om föreskrifter till lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m. (BFS 1992:46, BAB 13). I punkt 5 i föreskrifterna anges att till ansökan om bostadsanpassningsbidrag ska fogas intyg från fastighetsägare att åtgärder får vidtas och att sökanden inte är skyldig att återställa bostaden i ursprungligt skick vid avflyttning eller i annat fall. Boverkets uppfattning synes vara att detta krav ska tillämpas vid ansökan om bidrag till anpassningsåtgärder såväl i som i anslutning till bostaden (Boverkets rapport 2013:4 s. 60 f.).

Finner en domstol att en föreskrift står i strid med en bestämmelse i grundlag eller annan överordnad författning får föreskriften enligt 11 kap. 14 § regeringsformen inte tillämpas.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Bemyndigandet enligt regeringens förordning omfattar endast en rätt för Boverket att meddela verkställighetsföreskrifter. Med sådana föreskrifter avses främst tillämpningsföreskrifter av rent administrativ karaktär, men också i viss utsträckning materiellt utfyllande regler. I materiellt hänseende får dock en reglering i lag inte tillföras något väsentligen nytt i form av verkställighetsföreskrifter. Något som kan uppfattas som nya åligganden för enskilda eller nya ingrepp i enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden får inte beslutas i denna form (se rörande denna fråga t.ex. RÅ 2005 ref. 39, RÅ 2010 ref. 88 och HFD 2013 ref. 37 samt prop. 1973:90 s. 211 och 1980/81:KU25 s. 129 f.).

Mål nr
3135-14

Kommunen har med hänvisning till Boverkets föreskrifter avslagit AAs ansökan eftersom bostadsrättsföreningen inte intygat att hon friskrivits från skyldigheten att återställa bostaden i ursprungligt skick vid avflyttning eller i annat fall.

I lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m. har rätten till bidrag inte gjorts beroende av en sådan friskrivning från fastighetsägarens sida. En tillämpning av Boverkets föreskrift innebär dock att en ansökan om bostadsanpassningsbidrag inte kan bifallas utan det aktuella intyget från fastighetsägaren även om de i lagen angivna förutsättningarna för bidrag är uppfyllda. Rätten till bidrag inskränks således genom villkoret om intyg.

Av det anförda följer att föreskriften inte är av rent administrativ karaktär utan tillför regleringen något så väsentligen nytt att den går utöver vad som kan anses utgöra en verkställighetsföreskrift. Föreskriften står således i strid med överordnad författning. Enligt 11 kap. 14 § regeringsformen får den därmed inte tillämpas.

Mot den angivna bakgrunden har kommunen saknat rättsligt stöd för sitt beslut att avslå AAs ansökan om bostadsanpassningsbidrag på den grunden att bostadsrättsföreningen inte i intyg friskrivit henne från skyldigheten att återställa bostaden i ursprungligt skick vid avflyttning eller i annat fall.

Såvitt framkommit är samtliga förutsättningar uppfyllda för att lämna AA bostadsanpassningsbidrag till den installation av automatisk dörröppnare som hennes ansökan avser. Kommunens överklagande ska därför avslås.

I avgörandet har deltagit justitieråden Mats Melin, Gustaf Sandström,
Christer Silfverberg, Elisabeth Rynning och Mahmut Baran.

Målet har föredragits av justitiesekreteraren Jesper Blomberg.